

KLP

Månedsrapport for mars 2024

Markedskommentar

- Sterke makrotall i USA
- Uendrede styringsrenter både i Norge, USA og eurolandene
- Svakere norsk krone
- Fortsatt oppgang i aksjemarkedene

Økonomisk tilstand

Den positive trenden fortsatte nok en måned. Makrotallene er fortsatt sterke i USA, mens eurolandene viser litt svakere utvikling. Inflasjonen holder seg høy i de fleste regionene, så rentekuttene skyves ut i tid og det forventes færre kutt.

USA

Den 31. januar holdt som ventet FED (den amerikanske sentralbanken) renten uendret i intervallet 5,25-5,50 prosent. De nye økonomiske anslagene fra FED indikerer noe høyere BNP vekst, samtidig som kjerneinflasjonen også økes. "The Dot chart" som viser rentebanen, indikerer fortsatt tre rentekutt i 2024. Med sterk vekst og lav arbeidsløshet har sentralbanken ingen hast med å kutte.

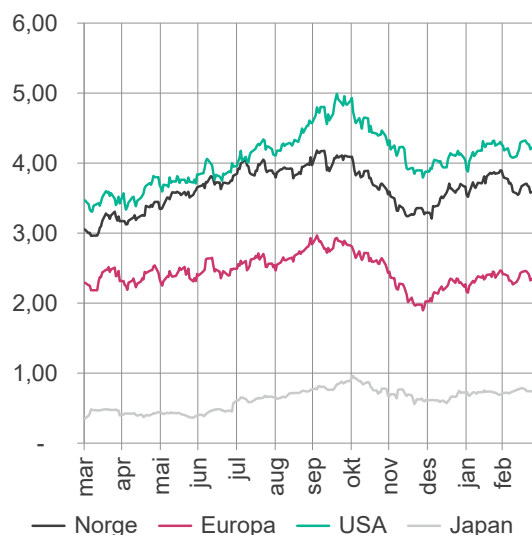
Arbeidsmarkedet er fortsatt stramt. Antallet personer som søker arbeidsledighetspenger er nå 210.000 mennesker. Antallet som søker for påfølgende uker er 1,82 millioner.

I februar økte inflasjonen til 3,2 prosent på årsbasis, mens kjerneinflasjonen falt til 3,8 prosent. Sentralbankens foretrukne mål for prisvekst er kjernedeflatoren for privat forbruk. Denne var uendret og er nå på 2,8 prosent årlig rate, fortsatt over FEDs mål på 2,0 prosent.

Case-Shiller indeksen, som viser utviklingen i de amerikanske boligprisene, har steget med 6,6 prosent det siste året. Andre in-

dikatorer fra boligmarkedet viser en mer negativ trend. Salg av nye boliger viser en fallende trend og mengden usolgte boliger er stigende, samtidig som det tar lang tid å få solgt en bolig.

10 års rente i %

I markedene er det nå priset inn 50 prosent sannsynlighet for ett rentekutt i juni fra FED. Sentralbanken har sagt de er data-avhengig. Derfor vil løpende økonomiske indikatorer og tall bli viktig fremover. Vi tror det første rentekuttet fra FED kommer i 3. kvartal 2024.

Europa

Den 7. mars holdt som ventet ECB (den europeiske sentralbanken) alle de sentrale rentene uendret; innskuddsrenten på 4,0 prosent og reforenten på 4,5 prosent. De økonomiske anslagene er revidert noe ned både for vekst og inflasjon. Sentralbanken ser at inflasjonen kommer nedover, men trenger mer data for å være sikre på at inflasjonen er på vei mot målet. Samtidig signaliserer sentralbanksjef Lagarde at de vil ha nok data i juni, noe som tolkes som et klart tegn på at første rentekutt kommer i juni.

Arbeidsledigheten for eurolandene var uendret på 6,4 prosent i januar. Selv om de økonomiske indikatorene er svake holder arbeidsledigheten seg lav. Ledigheten ligger på 3,1 prosent i Tyskland og 7,5 prosent i Frankrike, mens land syd i eurosonen, som Spania og Italia, ligger på henholdsvis 11,6 prosent og 7,2 prosent.

Prisveksten falt litt og ligger nå på en årsvekst på 2,6 prosent. Kjerneinflasjonen falt videre og er nå på 3,1 prosent. Inflasjonen faller, men ikke så raskt som markedet hadde håpet på.

Markedene priser nå inn at første rentekutt kommer i juni 2024. Etter at ECB har signalisert det samme, forventer vi også første kutt i juni. For hele 2024 er det fortsatt priset inn mellom tre og fire rentekutt.

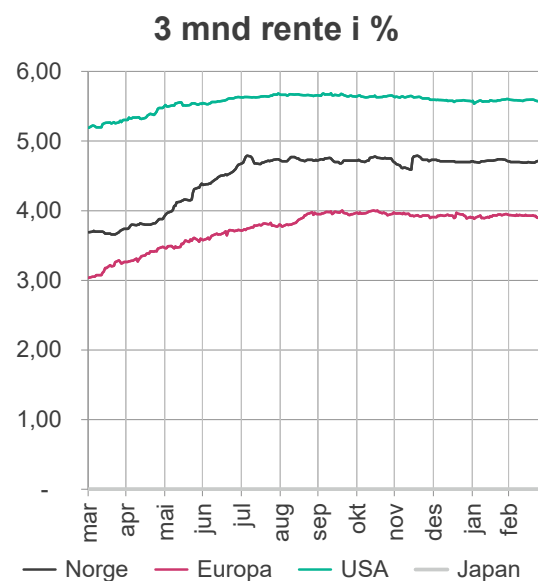
Norge

Den 20. mars holdt som ventet Norges Bank styringsrenten uendret på 4,50 prosent. Slik sentralbanken ser det må de holde renten på dagens nivå en god stund fremover for å bringe prisveksten tilbake på 2 prosent innen rimelig tid. Pengepolitikken virker innstrammende, og det er lav vekst i norsk økonomi. Prisveksten avtar, men inflasjonen er fortsatt klart over målet. Bedriftenes kostnader har økt mye de siste årene, og høy lønnsvekst og kronesvekkelser gjennom fjoråret vil bidra til å holde prisveksten oppe fremover.

I mars svekket kronen seg fra 11,47 til 11,66 mot euro og fra 131,97 til 133,21 i forhold til den handelsvektede indeksen. Norges Bank vil selge 350 millioner kroner på vegne av staten hver dag i april.

Ved utgangen av mars var arbeidsledighet-

en målt av NAV på 76.400 personer. Det er 61.100 helt ledige og 15.300 på tiltak, noe som utgjør 2,6 prosent ledighet. Dette er en økning på 600 personer, justert for normale sesongvariasjoner. Bruttoledigheten, som inkluderer de som er delvis ledige, er på 101.200 personer, ned fra 102.100 i februar. Dette tilsvarer 3,4 prosent av arbeidsstyrken. Det er fortsatt flere ukrainere som registrer seg som arbeidssøkere, samt lav aktivitet i deler av bygg- og anleggsnæringen. Selv om ledigheten øker, er etterspørselen etter arbeidskraft høy. Ledigheten, målt ved arbeidskraftundersøkelsen (AKU) fra SSB økte til 3,8 prosent. Sentralbanken vektlegger NAV sine tall.

Veksten i konsumprisindeksen falt i februar ned til 4,5 prosent på årsbasis. Kjerneinflasjonen falt til 4,9 prosent, godt under Norges Banks anslag på 5,5 prosent. Fall i matvareprisene trekker inflasjonen ned. Dette kan skyldes endringer i sesongmønsteret.

Kredittveksten var uendret på 3,5 prosent i februar. Kredittveksten for husholdninger falt videre og er nå nede på 3,2 prosent. Bedriftenes kredittvekst falt til 2,5 prosent.

Her har det også vært avtagende vekst hele året. Det er tegn til at boligmarkedet bedrer seg noe, og dette vil sannsynligvis øke kredittveksten noe fremover. Detaljhandelen økte med 0,1 prosent i februar, etter ett fall på 0,1 prosent i januar.

På pressekonferansen sa sentralbanksjef Ida Wolden Bache at første rentekutt kommer på høsten og mest sannsynlig i september. Markedet priser inn 70 prosent sannsynlighet for kutt i september. Høy inflasjon, stramt arbeidsmarked og bedring i boligmarkedet gjør at flere lurer på om det er nødvendig å kutte renten i år. Vi tror vi vil se ett til to rentekutt mot slutten av året.

RENTEMARKEDENE

Internasjonalt og Norge

I mars har de korte og lange rentene falt noe internasjonalt og i Norge. Kredittspreadene har falt marginalt i mars.

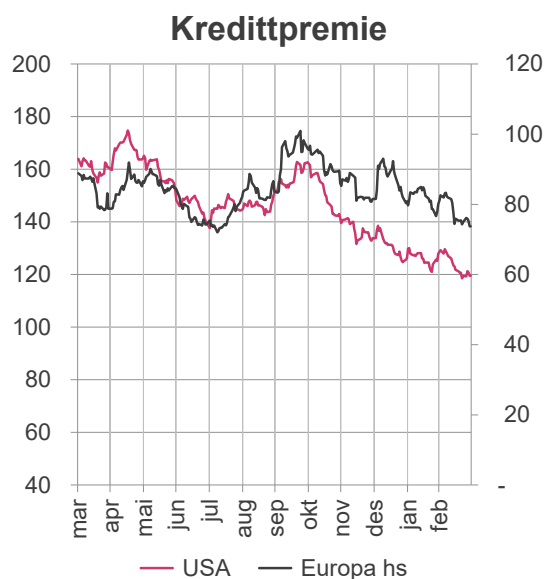
I mars måned har de korte fondene levert en god avkastning, mens de lange fondene har gitt enda bedre avkastning som følge av fallende renter. De fleste fondene har levert en avkastning som har vært noe bedre enn sine respektive indekser.

Kreditt

Kredittpåslaget mellom Bloomberg Global Aggregate Corporate Index og statsobligasjoner med tilsvarende løpetid ble redusert med om lag 0,06 prosentpoeng og endte på 1,00 prosent. Reduksjonen i kredittpåslaget var jevnt fordelt for obligasjoner denominert i ulike valuta, men av de største valutaene var det marginalt større reduksjon for eurodenominerte obligasjoner relativt til obligasjoner denominert i amerikanske dollar og britiske pund. For obligasjoner denominert i canadiske dollar var det en liten

økning i kredittpåslaget.

Det var fall i alle de toneangivende underliggende statsrentene gjennom måneden. De tyske statsrentene falt mest med om lag 0,10 prosentpoeng over hele kurven. I sum resulterte reduksjonen i kredittpåslag og fallet i underliggende renter med en valuta-sikret månedsavkastning på 1,20 prosent for Bloomberg Global Aggregate Corporate Index.

I mars var det, som måneden før, travelt i markedet for nyutstedelser. Totalt kom det 323 nye obligasjoner til markedet. Dette bidro til å øke volumet i det globale kredittobligasjonsmarkedet med 1,96 prosentpoeng. Den største utstederen i mars var helseforsikringsgiganten United Health Group Inc som hentet \$6 milliarder fordelt på seks nye obligasjoner.

AKSJEMARKEDENE

Globalt

De globale aksjemarkedene (MSCI World målt i lokal valuta) steg med 3,4 prosent i mars. Hittil i år er MSCI World opp sterke 10,1 prosent. Den amerikanske samle-

deksen S&P 500 steg med 3,1 prosent, og den teknologitunge Nasdaq-indeksen steg 1,8 prosent i løpet av måneden. Europa (STOXX 600) steg 3,7 prosent, og Kina (Shanghai composite) steg 0,9 prosent etter sterk oppgang i februar. På bransjenivå var energi og materialer sterkest med oppgang på henholdsvis 8,8 og 5,9 prosent. Diskresjonært konsum og informasjonsteknologi var svakest med oppgang på henholdsvis 0,7 og 1,7 prosent.

Den sterke oppgangen i 2023 og hittil i år har ført til at særlig det amerikanske aksjemarkedet framstår som dyrt. Europeiske aksjer er mer normalt priset, og kinesiske aksjer er direkte billige målt på de fleste nøkkeltall. Det er åpenbart gode grunner til at det er slik. Amerikansk økonomi har vært overraskende sterk, og USA har et knippe teknologiselskaper som er meget imponerende. Europeisk økonomi er mindre dynamisk, og i Kina er den politiske risikoen svært høy. Likevel er forskjellen påfallende stor, og man bør nok ikke ha altfor høye avkastningsforventninger til USA framover.

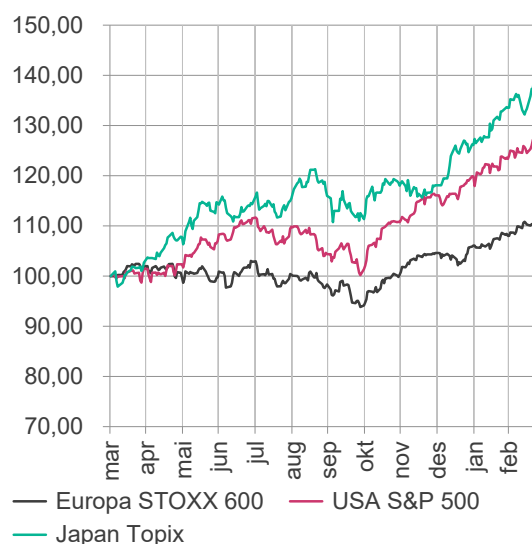
Mer Samfunnsansvar

KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar hadde en avkastning på 4,8 prosent i mars. Det valutasikrede fondet steg 3,1 prosent. Avkastningen var om lag 0,2 prosentpoeng bak referanseindeksen MSCI World. Fossil energi var den sterkeste aksjesektoren i mars med 11 prosent avkastning, en sektor fondet ikke investerer i. Materialer og forsyningsvarer hadde også god utvikling med 8 prosent avkastning. Målt mot indeksen trakk særlig seleksjon i kommunikasjonssektoren ned, mens seleksjon i sykliske konsumvarer trakk noe opp. Blant fondets største beholdninger bidro Nvidia Corp positivt, mens Apple Inc hadde en svak måned.

KLP AksjeNorden Mer Samfunnsansvar

steg 4,8 prosent i mars. Det var på linje med referanseindeksen som steg 4,6 prosent. To av fondets overveker, Aker Carbon Capture og Kempower, hadde en svak måned og var ned henholdsvis 28 prosent og 10 prosent. På den positive siden bidro Catena AB og Tomra Systems med god avkastning. I referanseindeksen var eiendomsselskaper sterkest med 15 prosent avkastning i mars, mens teknologi var svakest med kun 1 prosent avkastning.

Europa, USA og Japan

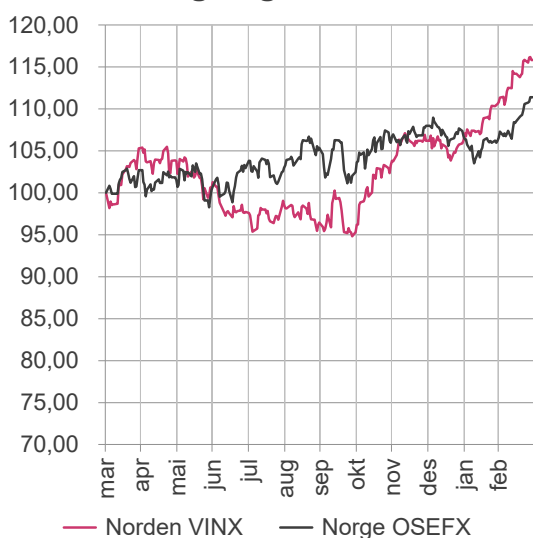
KLP AksjeFremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar steg 2,8 prosent i mars. Avkastningen var 0,8 prosentpoeng lavere enn referanseindeksen. Taiwan var det sterkeste aksjemarkedet med 11 prosent avkastning målt i norske kroner, drevet av teknologiaksjer.

Seleksjon av kinesiske selskaper, deriblant elbilselskapene Li Auto og Nio Inc, bidro negativt mot referanseindeksen. Flere store kinesiske selskaper, som fondet ikke investerer i, som Xiaomi, Meituan og Tencent hadde god avkastning i mars og bidro til avkastningsforskjellen mellom fondet og referanseindeksen.

Norge

Etter en svak start på året steg Oslo Børs med 4,5 prosent i mars, noe mer enn både amerikanske og europeiske børser. Oljeprisen bidro med en prisoppgang fra USD 83 til USD 87 per fat, og aksjer som Seadrill, TGS/PGS og Subsea Seven var å finne på vinnerlisten. Men også vekstaksjer som Tomra, Autostore og Schibsted økte med mer enn 10 prosent i verdi i løpet av måneden. Fortsatt ligger Oslo Børs i størrelsesorden 5-7 prosentpoeng bak de toneangivende børsene i verden i år.

Norge og Norden

Vekstaksjer i USA og prisingen av disse er et tema som diskuteres for tiden: Har vi bobleprising av vekstaksjer i USA og kan en korreksjon ramme oss alle? Det er interessant å se her er at etter IT oppgangen, godt inspirert av temaet rundt kunstig intelligens, så veier IT-sektoren rundt 35 prosent av både markedsverdien og den frie kontantstrømmen på børsen i USA. Det kan sammenlignes med tiden før IT krakket i år 2000 da IT veide ca 1/3 del av den amerikanske markedsverdien, men bare 15 prosent av den frie kontantstrømmen. Sagt på en annen måte; inntjeningen i selskapene har denne gangen fulgt kursoppgangen.

Likevel, verdivurderingen er høy i USA med et PE-tall på 21x inntjeningen 12 måneder fremover og et pris/bok forhold på 4,8x. Mye av forklaringen til dette ligger i den stadig større andelen teknologi og farmasiselskaper med stor andel immaterielle verdier og høy inntjeningsvekst.

På Oslo Børs ser det nokså annerledes ut. Med et PE tall på 11,5x og pris/bok på 1,7x er ikke markedet dyrt. Dagens høye oljepris ligger godt over det som ligger i estimatene for året og positive makroøkonomiske vekstimpulser tilsier at vi kan få en fortsatt god utvikling på Oslo Børs fremover. Den svake kronen som hjelper eksportbedriftene, er også et særtrekk verdt å nevne.

Vårt overordnede porteføljesyn har ligget nokså uendret i år. Heller ikke i mars har vi gjort vesentlige porteføljeskift. Vi har et nøytralt oljesyn og ser at «myk landing» scenarioet har fått godt fotfeste. Det vil si lavere vekstimpulser, lavere inflasjon og noe lavere renter. KLP AksjeNorge Aktiv hadde en avkastning i mars på 4,2 prosent, noen få punkter bedre enn fondsindeksen. Våre overvekter i offshoreselskapene Seadrill og Subsea Seven i tillegg til overvekten i Schibsted bidro godt. Våre undervekter i DnB og Gjensidige var også positive bidragsgivere verdt å nevne. Av negative bidrag i mars vil vi dra frem sjømatelskapet MOWI, biotechaksjen Ultimovacs og vår undervekt i Tomra.

Nøkkeltall - utvalgte aksjeindekser ved siste månedsslutt

	Hist PE	Est PE	Pris/bok	Return on Equity	Est utbytte
MSCI World	21,5	19,3	3,33	14,4 %	1,9 %
S&P 500 Index	24,9	21,5	4,76	18,1 %	1,4 %
MSCI Europa	15,0	14,5	2,12	12,3 %	3,4 %
DAX Index (Frankfurt)	15,3	13,4	1,67	10,2 %	3,1 %
FTSE 100 Index (London)	12,2	11,6	1,85	11,4 %	4,0 %
CAC 40 Index (Paris)	14,4	14,1	2,02	12,3 %	3,1 %
MSCI Japan	17,6	16,9	1,64	9,4 %	2,2 %
MSCI AC Asia Pacific	16,6	14,7	1,61	9,4 %	2,7 %
Oslo Børs Hovedindeks	12,9	11,4	1,81	14,3 %	6,2 %
Oslo Børs Fondindeks	14,4	11,8	1,80	12,9 %	5,9 %
VINX 30 Index (Norden)	18,6	19,1	3,39	15,6 %	3,0 %
Stockholm 30 Index	15,8	16,3	2,38	13,2 %	3,6 %
Copenhagen 20 Index	29,9	30,2	6,61	13,0 %	1,6 %
Helsinki 25 Index	14,8	13,6	1,73	7,3 %	4,9 %
MSCI Emerging Markets	15,1	12,5	1,64	10,5 %	3,0 %
MSCI Brazil	7,7	7,6	1,45	18,0 %	7,1 %
MSCI Russia	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
MSCI India	27,6	23,1	4,30	15,2 %	1,4 %
MSCI China	11,4	9,5	1,17	9,9 %	2,9 %

Kilde: Bloomberg

Avkastning for KLP-fondene pr. 31.03.2024

	Klasse	Avkastning siste måned			Avkastning hittil i år			TE ¹	Referanseindeks
		Fond	Indeks	Diff.	Fond	Indeks	Diff.		
INDEKSFOND									
KLP AksjeNorge Indeks	P	4,45 %	4,44 %	0,01 %	1,21 %	1,21 %	0,01 %	0,04 %	Oslo Børs Hovedindeks (OSEBX)
	S	4,46 %	4,44 %	0,01 %	1,23 %	1,21 %	0,02 %	0,04 %	
KLP AksjeNorden Indeks	P	5,81 %	5,46 %	0,36 %	12,20 %	12,11 %	0,09 %	0,52 %	MSCI Nordic Countries IMI Index
	S	5,82 %	5,46 %	0,36 %	12,22 %	12,11 %	0,12 %	0,52 %	
KLP AksjeGlobal Indeks	P	4,90 %	4,98 %	-0,08 %	15,50 %	15,58 %	-0,09 %	0,16 %	MSCI World Developed Markets
	S	4,91 %	4,98 %	-0,07 %	15,52 %	15,58 %	-0,06 %	0,16 %	
KLP AksjeGlobal Indeks Valutasikret	P	3,22 %	3,26 %	-0,04 %	9,87 %	9,88 %	-0,01 %	0,19 %	MSCI World Dev. Markets val.sik.
	S	3,23 %	3,26 %	-0,03 %	9,90 %	9,88 %	0,02 %	0,19 %	
	S-1	3,22 %	3,26 %	-0,04 %	9,87 %	9,88 %	0,00 %	0,19 %	
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks	P	5,40 %	5,35 %	0,05 %	10,53 %	10,47 %	0,05 %	0,15 %	MSCI World Small Cap
	S	5,41 %	5,35 %	0,06 %	10,55 %	10,47 %	0,07 %	0,15 %	
KLP AksjeVerden Indeks	P	4,76 %	4,85 %	-0,08 %	14,69 %	14,79 %	-0,11 %	0,16 %	MSCI All Country World
	S	4,77 %	4,85 %	-0,07 %	14,72 %	14,79 %	-0,07 %	0,16 %	
KLP AksjeFremv Markeder Indeks	P	3,57 %	3,64 %	-0,06 %	7,97 %	8,05 %	-0,07 %	0,55 %	MSCI Emerging Market
	S	3,58 %	3,64 %	-0,05 %	8,00 %	8,05 %	-0,05 %	0,55 %	
KLP AksjeEuropa Indeks	P	5,59 %	5,59 %	0,00 %	11,64 %	11,78 %	-0,15 %	0,54 %	MSCI Europe
	S	5,60 %	5,59 %	0,01 %	11,66 %	11,78 %	-0,12 %	0,54 %	
KLP AksjeEuropa Indeks Valutasikret P	P	4,44 %	4,36 %	0,08 %	8,22 %	8,28 %	-0,06 %	0,52 %	MSCI Europe valutasikret
	S	4,45 %	4,36 %	0,09 %	8,25 %	8,28 %	-0,03 %	0,52 %	
KLP AksjeUSA Indeks	P	4,88 %	4,89 %	-0,01 %	17,22 %	17,06 %	0,17 %	0,19 %	MSCI USA
	S	4,89 %	4,89 %	0,00 %	17,25 %	17,06 %	0,19 %	0,19 %	
	S-USD ³	3,05 %	3,04 %	0,00 %	10,37 %	10,18 %	0,19 %	0,19 %	
KLP AksjeUSA Indeks Valutasikret	P	2,99 %	2,94 %	0,05 %	10,15 %	9,87 %	0,28 %	0,22 %	MSCI USA valutasikret
	S	3,00 %	2,94 %	0,06 %	10,18 %	9,87 %	0,31 %	0,22 %	
KLP AksjeAsia Indeks	P	4,50 %	4,53 %	-0,03 %	13,06 %	13,61 %	-0,55 %	0,46 %	MSCI Pacific
	S	4,51 %	4,53 %	-0,02 %	13,08 %	13,61 %	-0,53 %	0,46 %	
KLP AksjeAsia Indeks Valutasikret	P	3,71 %	3,67 %	0,03 %	13,67 %	14,33 %	-0,65 %	0,50 %	MSCI Pacific valutasikret
	S	3,72 %	3,67 %	0,04 %	13,70 %	14,33 %	-0,63 %	0,50 %	
SVANEMERKEDE FOND									
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar	P	4,81 %	4,98 %	-0,17 %	13,77 %	15,58 %	-1,82 %	2,32 %	MSCI World Dev. Markets
	S	4,81 %	4,98 %	-0,17 %	13,78 %	15,58 %	-1,80 %	2,32 %	
KLP AksjeGlobal Mer S.ansvar Val.sik.	P	3,14 %	3,26 %	-0,13 %	8,42 %	9,88 %	-1,46 %	2,23 %	MSCI World Dev. Markets val.sik.
	S	3,15 %	3,26 %	-0,12 %	8,45 %	9,88 %	-1,43 %	2,23 %	
KLP AksjeFremv. M. Mer S.ansvar	P	2,75 %	3,64 %	-0,88 %	6,09 %	8,05 %	-1,95 %	3,00 %	MSCI Emerging Market
	S	2,76 %	3,64 %	-0,88 %	6,11 %	8,05 %	-1,93 %	3,00 %	
KLP AksjeNorden Mer Samfunnsansvar	P	4,80 %	4,61 %	0,20 %	8,64 %	9,07 %	-0,44 %	2,64 %	MSCI Nordic Countries IMI 10/40
	S	4,81 %	4,61 %	0,20 %	8,66 %	9,07 %	-0,42 %	2,64 %	
KLP Obligasjon Global Mer S.ansvar	P	1,39 %	1,10 %	0,29 %	-0,46 %	-0,34 %	-0,12 %	0,32 %	Barclays Global Agg. Corp. SR
	S	1,40 %	1,10 %	0,29 %	-0,44 %	-0,34 %	-0,10 %	0,32 %	
KLP Obligasjon 1 år Mer S.ansvar	P	0,65 %	0,53 %	0,12 %	1,03 %	0,82 %	0,21 %	0,90 %	NBP Norw. RM1-RM3 Dur. 1 ldx
	S	0,65 %	0,53 %	0,13 %	1,03 %	0,82 %	0,21 %	0,90 %	
KLP Nåtid Mer Samfunnsansvar	P	0,79 %	0,62 %	0,17 %	0,41 %	0,34 %	0,07 %	0,60 %	Kombinasjonsindeks
	S	0,79 %	0,62 %	0,18 %	0,43 %	0,34 %	0,09 %	0,60 %	
KLP Kort Horisont Mer Samfunnsansvar	P	1,27 %			2,12 %				Fondet har ikke indeks
	S	1,28 %			2,14 %				
KLP Lang Horisont Mer S.ansvar	P	2,35 %			6,08 %				Fondet har ikke indeks
	S	2,35 %			6,09 %				
KLP Framtid Mer Samfunnsansvar	P	4,18 %			10,86 %				Fondet har ikke indeks
	S	4,19 %			10,88 %				

Avkastning for KLP-fondene pr. 31.03.2024

	Klasse	Avkastning siste måned			Avkastning hittil i år			TE ¹	Referanseindeks
		Fond	Indeks	Diff.	Fond	Indeks	Diff.		
AKTIVE AKSJEFOND									
KLP AksjeNorge Aktiv	P	4,15 %	4,06 %	0,10 %	3,90 %	2,67 %	1,24 %	1,64 %	Oslo Børs Fondindeks (OSEFX)
	S	4,18 %	4,06 %	0,12 %	3,97 %	2,67 %	1,30 %	1,64 %	
FAKTORFOND									
KLP AksjeGlobal Flerfaktor	P	4,47 %	4,98 %	-0,51 %	13,34 %	15,58 %	-2,24 %	4,82 %	MSCI World Developed Markets
	S	4,48 %	4,98 %	-0,50 %	13,37 %	15,58 %	-2,22 %	4,82 %	
KLP AksjeGlobal Flerfaktor Valutasikret	P	2,91 %	3,26 %	-0,35 %	8,28 %	9,88 %	-1,60 %	4,76 %	MSCI World Dev. Markets val.sik.
	S	2,92 %	3,26 %	-0,34 %	8,31 %	9,88 %	-1,57 %	4,76 %	
KLP AksjeGlobal Small Cap Flerfaktor	P	5,22 %	5,35 %	-0,13 %	10,59 %	10,47 %	0,11 %	5,09 %	MSCI World Small Cap
	S	5,23 %	5,35 %	-0,12 %	10,62 %	10,47 %	0,15 %	5,09 %	
KLP AksjeFremv. Markeder Flerfaktor	P	2,29 %	3,64 %	-1,35 %	8,67 %	8,05 %	0,62 %	4,04 %	MSCI Emerging Markets
	S	2,30 %	3,64 %	-1,34 %	8,70 %	8,05 %	0,66 %	4,04 %	
RENTEFOND									
KLP Likviditet	P	0,40 %	0,39 %	0,01 %	1,29 %	1,22 %	0,07 %	0,09 %	NBP Liquidity Low Risk Index
	S	0,40 %	0,39 %	0,01 %	1,29 %	1,22 %	0,07 %	0,09 %	
KLP FRN	P	0,48 %	0,50 %	-0,02 %	1,49 %	1,45 %	0,04 %	0,28 %	NBP Norw. RM1-RM3 Fl. Rate Idx
	S	0,49 %	0,50 %	-0,01 %	1,50 %	1,45 %	0,05 %	0,28 %	
KLP Kort Stat	P	0,43 %	0,39 %	0,04 %	1,10 %	1,07 %	0,03 %	0,03 %	NBP Norw. Gov. TB
	S	0,43 %	0,39 %	0,04 %	1,10 %	1,07 %	0,03 %	0,03 %	
KLP Obligasjon 1 år	P	0,55 %	0,52 %	0,03 %	0,91 %	0,78 %	0,13 %	0,21 %	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 1 Idx
	S	0,55 %	0,52 %	0,03 %	0,91 %	0,78 %	0,13 %	0,21 %	
KLP Obligasjon 3 år	P	1,07 %	1,06 %	0,01 %	-0,14 %	-0,18 %	0,04 %	0,26 %	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 3 Idx
	S	1,07 %	1,06 %	0,01 %	-0,14 %	-0,18 %	0,05 %	0,26 %	
KLP Obligasjon 5 år	P	1,58 %	1,56 %	0,02 %	-0,83 %	-0,85 %	0,03 %	0,21 %	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 5 Idx
	S	1,58 %	1,56 %	0,02 %	-0,82 %	-0,85 %	0,03 %	0,21 %	
KLP Statsobligasjon	P	1,39 %	1,46 %	-0,07 %	-0,14 %	-0,26 %	0,12 %	0,15 %	NBP Norw. Gov. Bonds Index
	S	1,39 %	1,46 %	-0,07 %	-0,14 %	-0,26 %	0,12 %	0,15 %	
KLP Kredittobligasjon	P	1,12 %	1,06 %	0,06 %	0,08 %	-0,05 %	0,13 %	0,96 %	NBP Norw. RM1-RM3 Dur. 3 Idx
	S	1,12 %	1,06 %	0,06 %	0,08 %	-0,05 %	0,13 %	0,96 %	
KLP Obligasjon Global	P	1,39 %	1,10 %	0,28 %	-0,30 %	-0,34 %	0,04 %	0,19 %	Barclays Global Agg. Corp. SR
	S	1,39 %	1,10 %	0,29 %	-0,28 %	-0,34 %	0,06 %	0,19 %	
KLP Obligasjon Global 3 år	P	0,68 %	0,67 %	0,01 %	0,26 %	0,35 %	-0,09	0,16 %	Barclays Global Agg. Credit 1-5 Yrs
	S	0,68 %	0,67 %	0,01 %	0,28 %	0,35 %	-0,07	0,16 %	
FONDSPAKKER									
KLP Nåtid	P	0,73 %	0,71 %	0,01 %	0,37 %	0,39 %	-0,02 %	1,25 %	Kombinasjonsindeks
	S	0,74 %	0,71 %	0,02 %	0,39 %	0,39 %	0,01 %	1,25 %	
KLP Kort Horisont	P	1,24 %			2,07 %				Fondet har ikke indeks
	S	1,24 %			2,09 %				
KLP Lang Horisont	P	2,42 %			6,12 %				Fondet har ikke indeks
	S	2,43 %			6,14 %				
KLP Framtid	P	4,38 %			10,99 %				Fondet har ikke indeks
	S	4,38 %			11,01 %				
SPESIALFOND									
KLP Alfa Global Energi	S	0,99 %	0,37 %	0,62 %	4,60 %	1,06 %	3,54 %	6,78 %	NBP Norw. Gov. Dur. 0,25 Idx
KLP Alfa Global Rente	S	0,77 %	0,37 %	0,39 %	1,35 %	1,06 %	0,29 %	4,15 %	NBP Norw. Gov. Dur. 0,25 Idx

	Effektiv rente ² (%)	Løpende rente ² (%)	Rentefølsomhet (%)	Kredittfølsomhet (år)
RENTEFOND				
KLP Kort Stat	4,34	4,34	0,44	0,00
KLP Statsobligasjon	3,67	3,67	5,16	0,00
KLP Likviditet	4,88	4,98	0,26	0,64
KLP Obligasjon 1 år	4,84	4,93	1,01	1,33
KLP Obligasjon 3 år	4,63	4,68	3,00	3,17
KLP Obligasjon 5 år	4,44	4,44	4,88	4,90
KLP FRN	4,80	5,43	0,11	2,39
KLP Obligasjon 1 år Mer Samfunnsansvar	4,87	5,16	1,09	2,01
KLP Kredittobligasjon	4,77	4,93	3,04	3,38
KLP Obligasjon Global 3 år	4,48	4,18	2,58	2,56
KLP Obligasjon Global	4,70	4,35	5,98	6,02
KLP Obligasjon Global Mer Samfunnsansvar	4,75	4,41	5,98	5,99

¹ Tracking error er ex-post, dvs et historisk basert tall basert på 12 månedlige avkastninger i forhold til referanseindeks, uten effekter fra svingprising.

² Effektiv rente er beregnet som markedsverdivektet yield. Yelden på norske papirer regnes med forfall lik første call dato. For FRNer beregnes yield med en forward fixingkurve. Effektiv rente vil kunne endres fra dag til dag, og er derfor ingen garanti for avkastningen i perioden den er beregnet for. For valutasikring er rentedifferanser på kurven tilsvarende hver enkelt valutas durasjon i porteføljen lagt til grunn.

Løpende rente er beregnet som markedsverdivektet yield. Yelden på norske papirer regnes med forfall lik første call dato. For FRNer beregnes yelden basert på 3M NIBOR. Løpende rente vil kunne endres fra dag til dag, og er derfor ingen garanti for avkastningen i perioden den er beregnet for. For valutasikring beregnes carry med utgangspunkt i rentedifferansene på dagens markedskontrakter.

³ Avkastning for KLP AksjeUSA Indeks USD er oppgitt i amerikanske dollar.

Historisk avkastning er ingen garanti for framtidig avkastning. Framtidig avkastning vil bl.a. avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, verdipapirfondets risiko, samt kostnader ved tegning, forvaltning og innløsning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap. Verdien på fond som investerer i internasjonale markeder kan stige eller falle med valutasvingninger.

Source: MSCI. This information is for internal use only and may not be redistributed or used in connection with creating or offering any securities, financial products or indices. Neither MSCI nor any other third party involved in or related to compiling or creating the MSCI data (the «MSCI» Parties) makes any express or implied warranties or representations with respect to such data (or the results to be obtained by the use thereof), and the MSCI Parties hereby expressly disclaim all warranties of originality, accuracy, completeness, merchantability or fitness for a particular purpose with respect to such data. Without limiting any of the foregoing, in no event shall any of the MSCI Parties have any liability for any direct, indirect, special punitive, consequential or any other damages (including lost profits) even if notified of the possible damages.

Source: Euronext. All rights in the Euronext indices and/or the Euronext index trademarks vest in Euronext and/or its licensors. Neither Euronext nor its licensors accept any liability for any errors or omissions in the Euronext indices or underlying data. No further distribution of Euronext data and/or usage of Euronext index trademarks for the purpose of creating and/or operating a financial product is permitted without Euronext's express written consent.

Nasdaq®, VINX Benchmark NOK index, are registered trademarks of Nasdaq, Inc. (which with its affiliates is referred to as the "Corporations") and are licensed for use by KLP Kapitalforvaltning AS. The Product(s) have not been passed on by the Corporations as to their legality or suitability. The Product(s) are not issued, endorsed, sold, or promoted by the Corporations. THE CORPORATIONS MAKE NO WARRANTIES AND BEAR NO LIABILITY WITH RESPECT TO THE PRODUCT(S).

Source: Nordic Bond Pricing AS ("NBP"). All rights reserved. Neither NBP nor its licensors accept any liability for any errors or omissions in the NBP indices or underlying data. No further distribution of NBP data and/or usage of NBP indices for the purpose of creating and/or operating a financial product is permitted without NBP express written consent. NBP and/or its licensors endeavors to ensure that information provided is accurate but does not guarantee its accuracy or reliability and accepts no liability for any direct or indirect loss or damage arising from inaccuracies or omissions. NBP and/or its licensors accepts no liability for any decision made or any action taken in reliance of the information.

KILDE grafer og nøkkeltall indekser: Bloomberg Finance LP. Bloomberg® and the indices licensed herein (the "Indices") are service marks of Bloomberg Finance L.P. and its affiliates, including Bloomberg Index Services Limited ("BISL"), the administrator of the Indices (collectively, "Bloomberg") and have been licensed for use for certain purposes by [INSERT Name of Licensee] (the "Licensee"). Bloomberg is not affiliated with the Licensee, and Bloomberg does not approve, endorse, review, or recommend the financial products referenced herein (the "Financial Products"). Bloomberg does not guarantee the timeliness, accurateness, or completeness of any data or information relating to the Indices or the Financial Products.

Opplysninger om KLP-fondene

Fondets navn		Kurser (NAV) 31.03.24	Kapital pr. fond 31.03.24	Årlig Forvalt- ningshonorar	Min. Kostpris
	Andelsklasse		Millioner NOK	Prosent	Kroner
KLP AksjeNorge Indeks	P	3513,89	18 892	0,18	100
	S	4082,05		0,09	10 mill
KLP AksjeNorden Indeks	P	9455,46	8 004	0,18	100
	S	1387,37		0,09	10 mill
KLP AksjeGlobal Indeks	P	3038,75	72 832	0,18	100
	S	7453,31		0,09	10 mill
KLP AksjeGlobal Indeks Valutasikret P	P	3667,63	41 960	0,25	100
	S	4123,36		0,12	10 mill
	S-1	4056,51		0,22	1 mill
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks	P	1916,75	14 764	0,33	100
	S	1926,01		0,25	10 mill
KLP AksjeVerden Indeks	P	6300,50	10 922	0,25	100
	S	1416,70		0,13	10 mill
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks	P	2662,41	15 487	0,28	100
	S	2738,18		0,18	10 mill
KLP AksjeEuropa Indeks	P	2092,86	4 538	0,20	100
	S	3261,39		0,09	10 mill
KLP AksjeEuropa Indeks Valutasikret	P	1817,12	1 158	0,23	100
	S	2528,66		0,12	10 mill
KLP AksjeUSA Indeks	P	3496,35	17 091	0,20	100
	S	1478,82		0,09	10 mill
	S-USD	6000,98		0,06	USD 50 mill
KLP AksjeUSA Indeks Valutasikret	P	2289,86	1 041	0,23	100
	S	3947,54		0,12	10 mill
KLP AksjeAsia Indeks	P	2113,97	1 819	0,20	100
	S	2884,88		0,10	10 mill
KLP AksjeAsia Indeks Valutasikret	P	2112,23	554	0,23	100
	S	2026,65		0,13	10 mill
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar	P	2411,92	10 941	0,18	100
	S	1418,40		0,10	10 mill
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar Valutasikret	P	1589,73	3 300	0,23	100
	S	1219,12		0,13	10 mill
KLP AksjeFremv. Markeder Mer Samfunnsansvar	P	989,18	2 085	0,28	100
	S	1095,06		0,18	10 mill
KLP AksjeNorden Mer Samfunnsansvar P	P	1804,76	2 415	0,18	100
	S	1242,52		0,10	10 mill
KLP Obligasjon Global Mer Samfunnsansvar	P	871,43	3 842	0,20	100
	S	1012,70		0,12	10 mill
KLP Obligasjon 1 år Mer Samfunnsansvar	P	1023,86	1 659	0,10	100
	S	1031,48		0,09	10 mill
KLP Nåtid Mer Samfunnsansvar	P	972,26	3	0,22	100
	S	1033,51		0,12	10 mill
KLP Kort Horisont Mer Samfunnsansvar	P	1058,50	179	0,22	100
	S	1077,67		0,13	10 mill
KLP Lang Horisont Mer Samfunnsansvar	P	1289,98	249	0,22	100
	S	1188,08		0,15	10 mill
KLP Framtid Mer Samfunnsansvar	P	1516,51	124	0,22	100
	S	1292,88		0,15	10 mill

Opplysninger om KLP-fondene

Fondets navn		Kurser (NAV) 31.03.24	Kapital pr. 31.03.24	Årlig Forvalt- ningshonorar	Min. Kostpris
	Andelsklasse		Millioner NOK	Prosent	Kroner
KLP AksjeNorge Aktiv	P	11444,64	9 016	0,75	100
	S	1135,04			
KLP AksjeGlobal Flerfaktor	P	3624,95	21 272	0,27	100
	S	1361,11			
KLP AksjeGlobal Flerfaktor Valutasikret	P	2166,69	561	0,30	100
	S	1178,86			
KLP AksjeGlobal Small Cap Flerfaktor	P	1972,68	2 482	0,45	100
	S	1336,25			
KLP AksjeFremv. Markeder Flerfaktor	P	1601,64	2 445	0,40	100
	S	1279,39			
KLP Likviditet	P	1017,20	7 682	0,10	100
	S	1016,94			
KLP FRN	P	1065,74	2 585	0,10	100
	S	1022,20			
KLP Kort Stat	P	1023,45	3 629	0,10	100
	S	1020,42			
KLP Obligasjon 1 år	P	1030,40	1 186	0,10	100
	S	1027,68			
KLP Obligasjon 3 år	P	1011,82	1 237	0,10	100
	S	1019,46			
KLP Obligasjon 5 år	P	1216,60	2 373	0,10	100
	S	1013,48			
KLP Statsobligasjon	P	937,02	1 754	0,10	100
	S	1007,98			
KLP Kredittobligasjon	P	1045,13	5 021	0,10	100
	S	1024,42			
KLP Obligasjon Global	P	951,14	31 196	0,20	100
	S	965,08			
KLP Obligasjon Global 3 år	P	1037,42	2 481	0,20	100
	S	1037,86			
KLP Nåtid	P	940,31	816	0,22	100
	S	1031,91			
KLP Kort Horisont	P	1115,46	196	0,22	100
	S	1091,68			
KLP Lang Horisont	P	2424,56	1 137	0,22	100
	S	1186,18			
KLP Framtid	P	2157,71	1 837	0,22	100
	S	1291,43			
Spesialfondet KLP Alfa Global Energi	S	2266,49	2 780	0,80*	1 mill
Spesialfondet KLP Alfa Global Rente	S	996,70	1 513	0,80*	1 mill
Totalvolum			337 058		

* + 10% av verdistigningen over referanserenten, hvis verdien overstiger tidligere høyeste verdi. Fondene er kun tilgjengelig for profesjonelle kunder.

Fondenes regler for innskudd og uttak

INNSKUDD

Ved tegning av andeler før kl. 13 gis det kurs i fondet samme dag (bortsett fra KLP Aksje Asia Indeks, KLP AksjeAsia Indeks Valutasikret, KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks, KLP AksjeFremvoksende Markeder Flerfaktor og KLP AksjeFremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar der det gis neste virkedags kurs) under forutsetning av at betalingen er identifiserbar på fondets konto innen kl. 15 og at kunden har sendt inn nødvendig dokumentasjon og informasjon.

UTTAK

Ved melding før kl. 13 gis uttakskurs samme dag (bortsett fra KLP Aksje Asia Indeks, KLP AksjeAsia Indeks Valutasikret, KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks, KLP AksjeFremvoksende Markeder Flerfaktor og KLP AksjeFremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar der det gis neste virkedags kurs). Penger vil normalt være på kundens bankkonto 2-3 virkedager etter at uttaket er registrert her. Ved nyttår og spesielle hendelser kan det ta noen flere dager, men innenfor lovens krav om 10 dager. For de to spesialfondene må krav om innløsning varsles 10 virkedager før innløsning.

SVINGPRISING

Fondene bruker svingprising ved kjøp og salg av andeler. Les her for detaljer: <https://www.klp.no/sparing-og-fond/spar-i-fond/svingprising-i-klp-fondene-1.41101>

GENERELT

Alle oppgitte kurser og avkastningstall som publiseres, eller som kunden får oppgitt

i sine rapporter, er fratrukket årlig forvaltningshonorar (nettoavkastning).

Fondenes gebyrer eller rammevilkår kan endres av forvalteren etter regler som fastlegges av Finanstilsynet. Andelseierne varsles om endringer via e-mail forut for gjennomføringen. Det er ingen begrensning på antall uttak fra noen av fondene.

Samtlige investeringer i KLP-fondene er gjort i henhold til KLP-fondenes retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Forbehold

Denne rapporten baserer seg på kilder som av KLP Kapitalforvaltning vurderes som pålitelige. Det er imidlertid ikke mulig å garantere at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig. Uttalelsene i rapporten reflekterer KLP Kapitalforvaltnings oppfatning på det tidspunkt de ble utarbeidet, og vi forbeholder oss retten til å endre oppfatning uten varsel. Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. KLP Kapitalforvaltning påtar seg ikke ansvar for direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Historisk avkastning er ingen garanti for framtidig avkastning. Framtidig avkastning vil bl.a. avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, verdipapirfondets risiko, samt kostnader ved tegning, forvaltning og innløsning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap. Verdien på fond som investerer i internasjonale markeder kan stige eller falle med valutasingninger.

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE

Besøksadresse:

Dronning Eufemias gate 10, Oslo.

KLP KAPITALFORVALTNING AS

Postboks 400 Sentrum 0103 Oslo, Norge

www.klp.no

Sentralbord: 55 54 85 00